

Forfatter: Ewald, Johannes

Titel: Udrag fra Levnet og Meeninger (DK)

Citation: Ewald, Johannes: "Herr Panthakaks Historie og Meeninger", i Ewald, Johannes: *Herr Panthakaks Historie og Meeninger*, udg. af Johnny Kondrup , Det Danske Sprog- og Litteraturselskab, Borgen, i samarbejde med Nyt Dansk Litteraturselskab, cop. 1988, s. 109. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-ewald01dkval-shoot-idm140540297275056/facsimile.pdf> (tilgået 25. april 2024)

Anvendt udgave: Herr Panthakaks Historie og Meeninger

Skjæbne? – Jeg vilde ønske det – Thi jeg synes mig virkelig tvunget, ved reent at fraraade mine Læsere, en Lyst, som virkelig i dette Øyeblik er min SkjødeLyst, uagtet jeg meget nøye kjender alle dens Farligheder – Men jeg tvivler paa, at nogen altid, eller engang ofte ustraffet kan skjertse omkring paa Bredden af de AfGrunde, hvorpaa den fører sine Elskere ud – Der forstaaer sig, at jeg her ikke taler om de ThundernTrunker, der aldrig har smagt, eller kjendt dens himmelske Sødheder – Jeg taler blot om saadanne, der drikke Viinen med Vellyst for den Virknings Skyld som den gjør paa Indbildnings-Kraften og Hjertet, og hverken for at kildre deres Gane eller af andre endnu sleitere Aarsager – Men i Hensigt til deres Fordeel, som jeg egentlig taler til, kan jeg kun gjøre to Ting – den ene – strax at advare dem, for alting ikke ved altformegen Igjentagelse, at gjøre denne Lyst til en Vane eller en Natur-Trang – den anden – ligefrem, saa oprigtigt og tydeligt, som det er mig mueligt, at vise dem de Feyl-Trin som denne Lyst har bragt mig til at gjøre, de Skrinter som den ofte har bragt mig paa, og de Sumper, som den undertiden har ført mig i – Dette er et af mine betydeligste Formaal i Fortsættelsen af mit LevnetsLøb –

Jeg har aldrig været en ThundernTrunk, og jeg er af Naturen uskikket, til nogetid at blive det – Jeg har, som jeg for har sagt, aldrig kundet taale meget – Jeg har forsaavit jeg veed, sjelden eller aldrig drukket allene for at drikke – hverken for paa en underdyrisk Maade at prøve Styrke i den Fald, eller for at gjøre Verten Ære, eller for at høytideligholde en FodselsFest, eller for at drikke Kongens Skaal, eller for at unde Viintapperen Penge – Jeg siger aldrig allene af disse Aarsager – thi det forstaaer sig næsten, at de som Paaskud undertiden ere komne mit SkjødeLyst ret vel tilpas – Men et er det, at det altid har været mig modbydeligt at trænge til disse Paaskud; og at jeg altid, naar jeg havde Valget, hundrede gange heller har vildet drikke min Flaske Vin de Rhone i en ensom Grotte, end heele Strømmen af Burgunder og Tockayer i sværmende Selskaber – Et andet er det, at skjønt disse anførte Aarsager, almindeligt i de Fornuftiges Øyne kun holdes for Paaskud, saa ere de det dog ikke altid – Der ere vist mange, som drikke allene af Forfængelighed, eller af en utidig Undseelse, eller af Ærbødighed for en formeent Pligt at gjøre alting med – Og disse Svagheder er jeg mig tilforladelig ikke bevidst – Endnu maac jeg erindre, at min Gane sjelden eller aldrig har havt nogen Deel hos

mig i Viinens Glæder – Naar jeg fik frembragt den søde Spænding i mit Hjerte, den Klarhed i min Forstand, den Raskhed i min IndbildningsKraft, som jeg vilde, saa var det min Smag altid ligemeget ved hvad for Midler det skeede – Og saa modbydelig som Rhabarbera er mig af Naturen, saa skulde jeg i denne Time, naar det frembragte ovenanførte Virkninger i min Sjæl; heller drikke et Decoctum deraf, end den mig saa kjære rode Druer-Saft, naar den ikke udrettede meer hos mig, end Theevand – Saa meget om disse ThundersTrunker, som jeg nu for evig tager Afskæed med, og som jeg egentligst kun har talt om, for at undgaae selv at holdes for saadan en – for at bevidne denne Sort af Viinens Misbrugere min fuldkomneste Foragt – og for tilig at begynde en lille Trette med de got Folk, der uforsonlige med dem, som elske Viinen for IndbildningsKraftens og Hjertets Skyld; holde dem for aldeeles undskyldte, som, sikke i Hensigt til deres mod alle Indtryk hærdede Sjæle, drikke den ædle Druesaft, ligesom de spise Østers – blot for at kildre deres Gane og at styrke deres Mave – Denne Trette vil i Fremtiden give mig Materie til et langt Capitel om dem, der holde det for meget anstændigere at drikke sig en Ruus paa i to Flasker Rhinsk Viin, end i Genever for fiire Skilling –

En Caspar – – ja en Caspar – – men endnu noget maae mine Læsere skaane mig, for at føre denne Meening ud – Saameget maae jeg sige strax, at jeg førend mit to og tyvende Aar, det er at sige, førend nagende, bidende Bekymringer begyndte at efterlade Ar i min Sjæl, der maatte udfyldes, inden at Glæden kunde gjøre sine sædvanlige Træk derpaa – sjelden og i det høyeste kun fem Gange gik over Strengen – – Er det ikke meer end nok vil man naturlig viis sige? – Men jeg har skyndt mig med alting – og man maae mærke, at jeg førend mit toogtyvende Aar allerede havde været, Student, Land-Stryger, Krigsmand, Theolog og med Tugt at melde Autor – at jeg allerede dengang havde været hundrede Gange i den yderste Mangel, hundrede Gange i Dødens Strube – at jeg endelig havde været forelskt som en Rotte, forlovet op til begge Ørnene, og for at gjøre mit Maal fuldt op til Bredden, Verse-mager – Saameget om ViinFlasken –

Har jeg ikke nok sagt det, at alle disse Tracasserier tilsidst vilde fordærve mig det Luune, som jeg saa gjerne vilde bringe med mig til min Høy? – – – Gjerne vilde jeg kalde de forbigangne Tider tilbage – gjerne unde mine Læsere at kige ind i den Scene som da syntes mig